

บทที่ 1

บททั่วไป

1.1 ความเป็นมา

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้กรมโรงงานอุตสาหกรรม ถ่ายโอนภารกิจตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 จำนวน 5 ภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การกำกับดูแลโรงงาน จำพวกที่ 1 การรับแจ้งการประกอบกิจการโรงงาน จำพวกที่ 2 การกำกับดูแลโรงงาน จำพวกที่ 3 การตรวจสอบกรณีโรงงานก่อเหตุเดือดร้อน และการอนุญาตให้ตั้งโรงงานขนาดเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีผลกระทบต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับโอนภารกิจ ได้แก่ เทศบาล เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งภารกิจที่ถ่ายโอนดังกล่าวจัดอยู่ในประเภทของกลุ่มงาน “หน้าที่ที่ต้องทำ”

ดังนั้น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำกับดูแลโรงงานตามอำนาจหน้าที่และภารกิจถ่ายโอนอย่างมีมาตรฐานขั้นพื้นฐาน และประชาชนได้การดูแลป้องกันผลกระทบ หรือความเสียหายอันอาจเกิดจากการประกอบกิจการโรงงานภายในเขตพื้นที่ จึงได้จัดทำมาตรฐานนี้ขึ้น

1.2 ขอบเขต

1. เป็นการกำหนดแนวทางการกำกับดูแลโรงงานตามภารกิจถ่ายโอนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1.1 การกำกับดูแลโรงงาน จำพวกที่ 1 (โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่สามารถประกอบกิจการได้ทันทีตามความประสงค์ของผู้ประกอบกิจการโรงงาน ไม่ต้องยื่นขออนุญาตแต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง)

1.2 การรับแจ้งการประกอบกิจการโรงงาน จำพวกที่ 2 (โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่เมื่อจะประกอบกิจการ โรงงานต้องแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบก่อนโดยไม่ต้องขออนุญาตแต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง)

1.3 การกำกับดูแลโรงงาน จำพวกที่ 3 (โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่ตั้งโรงงาน จะต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้) ประเภทโรงงานที่ไม่ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนโดยรวมตามที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนด

1.4 การตรวจสอบกรณีโรงงานก่อเหตุเดือดร้อน

1.5 การอนุญาตให้ตั้งโรงงานขนาดเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีผลกระทบต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น รวมทั้งการควบคุมดูแลตรวจการดำเนินกิจการให้เป็นไปตามกฎหมายภายใต้หลักเกณฑ์เงื่อนไขวิธีการและมาตรฐานที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนด

2. มาตรฐานนี้มีข้อยกเว้นตาม มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ที่มีให้บังคับแก่โรงงานของทางราชการที่ดำเนินการโดยทางราชการเพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ แต่ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการประกอบกิจการ โรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 ไปเป็นแนวทางในการประกอบกิจการดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายภาระหน้าที่ในการกำกับดูแลโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 25435
2. เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่น ใช้เป็นเครื่องมือและแนวทางประกอบการตัดสินใจสำหรับการดำเนินงานด้านการกำกับดูแลโรงงาน
3. เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะอย่างมีมาตรฐานขั้นพื้นฐานอันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นและสร้างความพึงพอใจแก่ประชาชน

1.4 คำนิยาม

“โรงงาน” หมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่ห้าแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่ห้าแรงม้าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไปโดยใช้เครื่องจักรหรือไม่ก็ตามสำหรับทำผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพ ลำเลียง เก็บรักษา หรือทำลายสิ่งใดๆ ทั้งนี้ ตามประเภทหรือชนิดของโรงงานที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ตั้งโรงงาน” หมายความว่า การก่อสร้างอาคารเพื่อติดตั้งเครื่องจักรสำหรับประกอบกิจการโรงงาน หรือนำเครื่องจักรสำหรับประกอบกิจการ โรงงานมาติดตั้งในอาคารสถานที่หรือยานพาหนะที่จะประกอบกิจการ

“ประกอบกิจการโรงงาน” หมายความว่า การทำ ผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพ ลำเลียง เก็บรักษา หรือทำลายสิ่งใด ๆ ตามลักษณะกิจการของโรงงานแต่ไม่รวมถึงการทดสอบเดินเครื่องจักร

“เครื่องจักร” หมายความว่า สิ่งที่ประกอบด้วยชิ้นส่วนหลายชิ้นสำหรับใช้ก่อกำเนิดพลังงาน เปลี่ยนหรือแปรสภาพพลังงาน หรือส่งพลังงาน ทั้งนี้ ด้วยกำลังน้ำ ไอน้ำ ลม ก๊าซไฟฟ้า หรือพลังงานอื่น ใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน และหมายความรวมถึงเครื่องอุปกรณ์ไฟลิวิด พูลเล สายพาน เพลา เกียร์ หรือสิ่งอื่นที่ทำงานสนองกัน

“คนงาน” หมายความว่า ผู้ซึ่งทำงานในโรงงาน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงผู้ซึ่งทำงานฝ่ายธุรการ

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า ปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายตามความเหมาะสม

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ โรงงาน พ.ศ.2535

“โรงงานจำพวกที่ 1” ได้แก่โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่สามารถประกอบกิจการโรงงาน ได้ทันทีตามความประสงค์ของผู้ประกอบกิจการโรงงาน

“โรงงานจำพวกที่ 2” ได้แก่โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่เมื่อจะประกอบกิจการโรงงาน ต้องแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบก่อน

“โรงงานจำพวกที่ 3” ได้แก่โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่การตั้งโรงงานจะต้องได้รับ ใบอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้

“กรอ.” หมายความว่า กรมโรงงานอุตสาหกรรม

“สตอจ.” หมายความว่า สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

1.5 กฎหมายและมาตรฐานอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง

1.5.1 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม ระเบียบกรม โรงงานอุตสาหกรรม ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

1.5.2 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

- 1.5.3 มาตรฐานการบริหาร/การบริการสาธารณะ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 1.5.3.1 มาตรฐานการบำบัดน้ำเสีย
 - 1.5.3.2 มาตรฐานการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 1.5.4 มาตรฐานวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
 - 1.5.4.1 มาตรฐานระบบแจ้งเหตุเพลิงไหม้ พ.ศ. 2546 E.I.T. Standard 2002-43
 - 1.5.4.2 มาตรฐานการป้องกันฟ้าผ่าสำหรับสิ่งปลูกสร้าง E.I.T. Standard 3003-43
 - 1.5.4.3 มาตรฐานระบบไฟฟ้า แสงสว่างฉุกเฉินและป้ายทางออกฉุกเฉิน E.I.T. Standard 2004-44
 - 1.5.4.4 มาตรฐานการป้องกันอัคคีภัย E.I.T. Standard 3002-45
 - 1.5.4.5 มาตรฐานการควบคุมควันไฟ E.I.T. Standard 3009-45
- 1.5.5 คู่มือ ขั้นตอนการดำเนินงาน และวิธีปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำโดย กรมโรงงานอุตสาหกรรม กันยายน 2546